

כללי נטיקה (אתיקה ברשת) למקצוע הריפוי בעיסוק – מרץ 2019

מהו הקוד האתי של מקצוע הריפוי בעיסוק?

מרפאים בעיסוק עובדים מתוקף "חוק הסדרת העיסוק במקצועות הבריאות, התשס"ח-2008". פרק ז' בחוק: "חובות אמון ואתיקה מקצועית", מציין את כללי יסוד לכל מקצועות הבריאות: חובות כלפי המטופל, שמירה על כבוד המקצוע, טיפול הדורש הכשרה מיוחדת, הגבלת פרסום, ואיסור השימוש בתארים מטעים
(https://fs.knesset.gov.il//17/law/17_Isr_300058.pdf).

הקוד האתי של הריפוי בעיסוק בישראל, שפורסם והופץ בשנת 2015, נכתב על-ידי וועדה שמונתה מטעם הוועדה המקצועית העליונה של ריפוי בעיסוק בישראל. קוד זה כולל עקרונות וכללים להתנהגות אתית ומקצועית, המנחים מרפאים בעיסוק להתנהגות ראויה השומרת על ערכי היסוד של עבודת המרפאים בעיסוק כמטפלים בתחום הבריאות, של המקצוע עצמו, כבודו ומעמדו בחברה.

העקרונות משמשים מצפן המוביל את העשייה היומיומית, על בסיסה פועלת קהילת המרפאים בעיסוק והסטודנטים לריפוי בעיסוק בישראל.

https://www.health.gov.il/PublicationsFiles/Occupational_Therapy_Code.pdf

מהי נטיקה?

נטיקה היא אתיקה ברשת האינטרנט, המתווה אמות מידה, נורמות התנהגות וכללי נימוס המשמשים לתקשורת נכונה ברשת. נורמות וכללים אלו הם חלק בלתי נפרד מתרבות האינטרנט.

רשת האינטרנט בשימוש מרפאים בעיסוק – מהם היתרונות והחסרונות?

רשת האינטרנט מאפשרת נגישות וזמינות למידע ולתוכן, לאפשרויות שיתוף, וליצירת קשר בלתי אמצעי בין אנשים - שיכולים להיות מטפלים ומטופלים כמו גם ציבור מזדמן. לצד היתרונות לקיומו של מרחב זמין, קיימים גם חסרונות כמו: חשיפת מידע אישי או רגיש ללא הסכמה מדעת; שיתוף ידע מקצועי בקבוצות לא מקצועיות; הפרת זכויות יוצרים ועוד. כל אלה, עשויים לפגוע בקהילה המקצועית בכלל ובמרפא בעיסוק עצמו בפרט, לחשוף אותו לתביעות ולפגוע במטופלים ו/או לקוחות השירות.

מהי מטרת המסמך?

להגדיר מספר כללים שישמרו על מקצועיות המרפאים בעיסוק ועל התנהלותם בהתאם לאמות מידה מוסכמות ומקובלות.

מהם כללי ההתנהגות הראויה לשמירה על המקצועיות של מרפאים בעיסוק ברשת האינטרנט?

1. כללי הקוד האתי המפורט של מקצוע הריפוי בעיסוק חל ותקף גם ברשתות החברתיות.
2. על המפרסם עצמו ו/או את דעותיו והמלצותיו האישיות במרחב הרשת, לדאוג להציג עצמו כאדם פרטי ולא כאדם המייצג את ארגון המעסיק אותו; וזאת כדי שדעותיו הפרטיות לא ייתפסו כדעות המייצגות את הארגון.
3. על המפרסם עצמו במרחב הרשת להיות נאמן לכללי האתיקה של המקצוע ו/או הארגון אליו שייך מקצועית.
4. העלאת תמונות של לקוחות ופרסומן מחייבת את אישורם בכתב. על המפרסם לציין את דבר ההסכמה לצד התמונה.
5. תיאורי מקרה המועלים לרשת לצורך התייעצות מקצועית, ייעשו, ככל הניתן בקבוצות מקצועיות סגורות, תוך שמירה מלאה על פרטיות המטופלים וללא אזכור פרטים מזהים - אלא אם יש אישור מהמטופל. במקרים כאלה יש לציין את הסכמת המטופל לצד החשיפה בהתייעצות.
6. יש לשמור על אותם כללי האתיקה גם בין עמיתים: לשמור על מסגרת דיון מקצועי מכבד, לא לחשוף פרטים ללא רשותם, לא להתנצח או לתקוף ברמה האישית.
7. יש לשמור על כללי זכויות יוצרים בעת שיתוף בחומרים מקצועיים ו/או אחרים.
8. רשתות חברתיות:

קיימות פלטפורמות שונות של רשתות חברתיות בעלות מאפיינים שונים. כל אחת משפיעה וקובעת את מידת החשיפה של התוכן המפורסם בה, לדוגמה: נכון להיום, בפלטפורמת פייסבוק יש אפשרות לפתוח ו/או להשתתף בקבוצות בעלות שלוש דרגות פרטיות:

קבוצה סודית	קבוצה סגורה	קבוצה פתוחה/ציבורית	
מי שמוזמן על ידי חבר בקבוצה	כל אחד יכול לבקש או להיות מוזמן על ידי חבר בקבוצה	כל אחד	מי יכול להצטרף?
רק חברי הקבוצה	כל אחד	כל אחד	מי יכול לראות את שם וחברי הקבוצה?
רק חברי הקבוצה	רק חברי הקבוצה	כל אחד	מי יכול לראות את תכני הקבוצה?
אי אפשר	אי אפשר	כל אחד	מי יכול לשתף את תכני הקבוצה?
רק חברי הקבוצה	רק חברי הקבוצה	כל חבריכם בפייסבוק	מי רואה פוסטים ושיתופים מהקבוצה?
קבוצת הדרכה ספציפית	קבוצת היועצות מקצועית או קבוצת הדרכה	קבוצה שמערבת הורים ואנשי מקצוע	מתאימה למשל ל:

תפקיד מנהל הקבוצה הוא להכיר ולהגדיר את מאפייני הקבוצה, מטרתה ולשמור על כללי ההתנהלות בה. בקבוצה סגורה חשוב לשמור על מרחב בטוח על-ידי קיום תהליך **סינון*** למבקשים להצטרף, ולזכור שלא ניתן לייצר סגירה הרמטית של אף קבוצה. על המנהל ליצור מערכת סינון מתאימה, כדי לשמור על פרטיות השואלים מול מטופלים.

תפקיד המשתתפים בקבוצה הוא לקחת אחריות אישית על כללי האתיקה בכל עת ולזכור שמרחב הקבוצה מוגן בעירבון מוגבל. הטכנולוגיה אמנם מאפשרת הגנה מסוימת אבל המשתתפים בקבוצה נכנסים ויוצאים ממנה בחופשיות. לכן: אין לשתף, להעתיק ולשכפל תוכן שפורסם בקבוצה הסגורה אל מחוצה לה, ואין לאחצן (outing) אנשים – בין אם הם קולגות ובין אם מטופלים או ציבור מזדמן.

👍 כללי האתיקה המצוינים בסעיפים 1-7 חלים גם על פעילות ברשתות חברתיות ובסוגים שונים של קבוצות

* **שאלות אפשריות לסינון:** (1) האם אתה מרפא בעיסוק? (2) היכן למדת? (3) מהו מספר הרישוי שלך? (4) במידה ואתה סטודנט, באיזה מוסד אתה לומד? עוד ניתן לבקש שבפרופיל הפייסבוק של המבקש להצטרף, יצוין בבירור העיסוק – למשל מרפאה בעיסוק.

חשוב לזכור: בקבוצות הפתוחות, לא כל חברי הקבוצה הם מרפאים בעיסוק. באותה מידה שיש להפעיל אחריות אישית בעניין כללי האתיקה, יש לשים לב באיזה סוג קבוצה מדובר

כשמפרסמים בה, ולבחור את סוג המידע והתוכן בהתאם. האחריות לבדוק מהי רמת הפרטיות של הקבוצה היא של המפרסם בקבוצה. כללים אלה חלים על הרשתות החברתיות כולן.

נתקלתם בעבירת נטיקה?

במידה ונתקלת בעבירת נטיקה או שיש לך שאלות בנושא, ניתן לפנות לחברה הישראלית לריפוי בעיסוק לדיווח או התייעצות - דרך המייל isot@013.net או דרך [דף הפייסבוק](#)

כללי נטיקה למקצוע הריפוי בעיסוק נכתבו על ידי ועדת הנטיקה של החברה הישראלית לריפוי בעיסוק בשיתוף עם הועדה המקצועית העליונה. חברות הועדה:

ד"ר נעמה כץ, אורלי בוני, אביה אודלסמן עלפי, סיגל גרינבאום, מיכל הראל, עדי סגל ויסברגר, אביבית יוחנן, ד"ר סוניה מאיר, ענת מן, ויעל ניסן